

Årsrapport nationell arbetsgrupp för cancerprevention

Uppdrag

Arbetsgruppens uppdragsbeskrivning finns att läsa [här](#).

Verksamhet under året

Fungera som expertråd för preventionsfrågor gentemot RCC i samverkan

- Deltagit i expertgrupp för preventionsområdet, återkommande möten sammankallade av Socialstyrelsen.

Bevaka området för RCC i samverkans räkning samt föreslå åtgärder för att stärka det preventiva arbetet.

- Kontinuerlig kompetensutveckling inom vårt område genom bland annat omvärldsbevakning och externa föreläsare.

På uppdrag av RCC i samverkan driva projekt, aktiviteter och processer samt kvalitetsuppföljning utifrån målen i den nationella cancerpreventionsplanen

Solvanor

- Tillsammans med IHE publicerat en hälsoekonomisk [rapport](#) om kostnader och sjukdomsburda för hudcancer.
- Tagit fram en broschyr "[Så skyddar du dig mot hudcancer](#)" för (främst) primärvården att ge till invånare/patienter.

Alkohol och cancer

- Arrangerat nätverksträff för stödjande organisationer (jan)
- Startat ett [nyhetsbrev om alkohol och cancer](#), som utkommit i fyra nummer under året.
- [Mediaaktivering](#) om allmänhetens kännedom och attityder om alkohol och cancer (maj), bland annat genom medverkan i TV4 Nyhetsmorgon, TV4 Nyheterna och SvD. Total räckvidd: 7 069 500 personer.
- Arrangerat ett rundabordssamtal i Almedalen (juni). Medverkade gjorde FHM, Cancerfonden, Systembolaget och SFAM.

Tobaks- och nikotinbruk, alkoholbruk, matvanor och fysisk aktivitet

- Lanserat en nationell webbutbildning ([Levnadsvanor- fakta och arbetssätt i vården](#)) i samverkan med NPO levnadsvanor (augusti).

Övrigt

- Publicerat en [vetenskaplig artikel](#) (BMC Public Health) om kännedom om den europeiska kodexen mot cancer, som en del av European Union's EU4Health programme.
- Submitterat ett manus till vetenskaplig tidskrift. Studien undersöker kännedom om riskfaktorer för cancer i den svenska allmänheten.

- Arrangerat välbesökta lunchwebbinarium i samband med European Week Against Cancer (maj) om bland annat fysisk aktivitet vid cancer och hur människor uppfattar levnadsvanoråd.
- Arrangerat ett symposium på Vitalis (maj) med forskare och representant från Systembolaget.
- Genomfört kartläggning och sammanställning om förutsättningar för nationell spridning av arbetssättet med Hälsoinformatörer. Vilket utmynnade i ett fortsatt uppdrag att undersöka cancerpreventionsperspektivet hos de regioner där motsvarande arbetssätt redan pågår.
- Medarrangerat, och deltagit på, [LUFT-konferensen 2025](#), Sveriges största mötesplats inom tobaks- och nikotinprevention.

Samverka med andra nationella aktörer, exempelvis myndigheter och organisationer. Särskilt angeläget är ett gott samarbete med relevanta aktörer inom kunskapsstyrningsorganisationen, inte minst NPO Levnadsvanor, nationella vårdprogramgrupper inom cancerområdet och andra relevanta NAG:ar inom NPO Cancer.

- Kontinuerlig samverkan med Strålsäkerhetsmyndigheten avseende solvanor och hudcancerprevention.
- Fortsatt samarbete med bland annat IOGT-NTO, CAN och Systembolaget inom ramarna för Alkohol och cancer, se punkt 3.
- Två medlemmar i NAG Cancerprevention är även ledamöter i NAG Kunskapsstöd levnadsvanor under NPO levnadsvanor. Här arbetar man nu med att uppdatera det nationella vårdprogrammet vid ohälsosamma levnadsvanor till ett Nationellt kliniskt kunskapsstöd.
- Deltagit i svenskt nätverk för träning och cancer SweCanMove.

Vara remissinstans för material och information kring levnadsvanor och cancerprevention. Särskilt angeläget är att gruppen bevakar det sjukdomsförebyggande och hälsofrämjande perspektivet i cancervårdens kunskapsstöd.

- Kontinuerligt lämnat remissvar på de kunskapsstöd som gått ut på remiss från RCC (NVP, MVP, SVF, stöddokument), inklusive cancerstrategin.

Stötta regionalt arbete med cancerprevention

- De aktiviteter som genomförs nationellt gynnar i hög utsträckning det regionala arbetet.

Framgångar och motgångar under året

I oktober publicerade IARC den femte upplagan av den europeiska kodexen mot cancer, vilket kan ses som en betydande händelse då kodexen utgör en central grund för det preventiva arbetet. Den svenska översättningen av kodexen är planerad att offentliggöras i februari 2026, vilket kommer påverka NAG:ens fortsatta arbete.

En viktig framgång är webbutbildningen som är framtagen i samverkan med NPO levnadsvanor. Flera regioner har eller är på väg att implementera den. Hittills har ca 100 personer gjort den frivilliga utvärderingen i slutet av utbildningen. Resultaten av utvärderingen visar att utbildningen har stor spridning mellan yrkesgrupper och regioner, dessutom uppger 89% att de har mycket stor eller ganska stor nytta av utbildningen i sin yrkesutövning och ger den ett övergripande betyg på 4.5 av 5.

En annan viktig framgång är publiceringen av en vetenskaplig artikel, vilket visar att NAG:en, utöver befintligt arbete med cancerprevention, bidrar till det rådande kunskapsläget genom forskning.

Behov av fortsatt eller förändrat uppdrag

RCC har det viktiga uppdraget att arbeta för minskat insjuknande i cancer. Vikten av att arbeta med prevention lyfts i både nationella och internationella strategier, trots det är området underresurssatt. NAG cancerprevention är bemannad med mindre än två heltidstjänster, vilket begränsar preventionsområdets utveckling. Det finns således potential att förstärka RCCs arbete med prevention. Med ökade resurser och fler mantimmar skulle NAG:en kunna utveckla och intensifiera arbetet.

Vi ser det som helt nödvändigt att NAG:en behåller sitt uppdrag om RCC ska kunna nå målen i den nationella cancerpreventionsplanen.

/Cecilia Hultstrand, ordförande.